

LES LLETRES

ELS MESTRES I EL PREMI FOLGUERA

Ara resulta que el Premi Folguera, el qual hom havia anunciat que hi concorrien tots els mestres en poesia, resta a la mercé dels joves perquè els vells s'han inhibit. Diem vells, no pas en edat sinó en vida literària; perquè entre els que havien d'anar-hi i s'han repensat hi ha López-Picó, Sagarra... Resta Carner, però, i és que Carner sembla designat a emportar-se'n la glòria. Potser la mateixa cortesia que hom tenia de l'adjudicació del premi al poeta d'"Els fruit saborosos" ha influït en la determinació dels mestres que abans hem assenyalat. Qui sap!

UN CONCURS LITERARI ORGANITZAT PER "CATALUNYA RÀDIO"

La direcció de "Catalunya Ràdio" ens comunica que, desitjosa d'aconseguir que aquesta revista d'informació tècnica, literària i gràfica representi dins el nostre ambient cultural un exponent digne de la nostra terra, té en cartera i realització de diversos concursos. Inicia aquesta llista amb la convocatòria d'un concurs literari, el qual es registrarà per les següents Bases: Primera. "Catalunya Ràdio", concedirà un únic premi de cent mil en català, sobre qualsevol tema referent a la simbologia nadalenc, interpretada a través de l'espert tradicional de les terres catalanes. Segona. Podran prendre part en aquest concurs tots els escriptors de llengua catalana. Tercera. El conte premiat, l'extensió del qual no podrà excedir de vint quartilles a màquina, escrites a doble espai, es publicarà al número de la Revista "Catalunya Ràdio" que sortirà el dia 23 de desembre d'enguany, i serà radiat el mateix dia, a les deu del vespre des de l'Emissora de Ràdio Associació de Catalunya. Quarta. El concursant, per tot el dia 15 de desembre pròxim, haurà de trametre els seus treballs sense cap mena de signatura, i amb un plec closa que dugui el seu nom i adreça, a Ràdio Associació de Catalunya, Rambla dels Estudis, 3, primer, Barcelona. A l'exterior del sobre caldrà escriure: "Concurs literari de Catalunya Ràdio". Cinquena. Els noms dels senyors integrants del jurat qualificador seran coneguts en fer-se públic el fall.

AMICS DE LA POESIA

Una de les sessions properes que celebraran els "Amics de la Poesia", consistirà en la lectura, comentada pel propi autor, de poemes originats de l'il·lustre poeta Tomàs Carner. Aquesta nova sessió dels "Amics de la Poesia", l'actuació dels quals ha estat sempre amb tant d'èxit, sens dubte atraurà fortament l'atenció dels nostres intel·lectuals, ja que a més a més de poeta, Tomàs Carner, s'hi considera notablement per les seves aprofundides crítiques poètiques. La sessió de lectura de poemes de Tomàs Carner tindrà lloc un dels dies de la propera setmana, a la Sala de la Llibreria Catalànica.

PROPERA EXPOSICIÓN

El vinent dissabte a la tarda, inaugurarà una interessant exposició d'encultures animaleres el conegut artista Pujol-Muntau, ocupant obertes fins al 2 de desembre.

LES ARTS

Contes d'AVUI

Una missió delicada

(acabament)

L'endemà mateix vaig sorprendre a Núria en el jardí de casa seva. Jo havia sortit amb aquest fi mitja hora avans del despatx.

Vaig començar, mentint, dient-li que havia tingut de pujar a la Bonanova per assumptes del negoci i que de passada era portador d'una missió especial que em feia alegrar de poder-li parlar a soles.

De bell antuvi vaig notar que s'enrajolava i que desseguida, focava un somriure que no era ben bé el seu. Ben aviat, però, va prendre la seva actitud natural i mirant-me cara a cara va dir-me mentre flairava un clavell blanc amb el qual jugava feia estona:

—Una missió?... —

—Sí, vaig dir — delicadíssima.

—Per a tu o per a mi?

—Per a tots dos, Núria, i fins per un tercer.

—I aquest tercer... — feu ella amb el posat d'enjogassada.

—Endevina'l — vaig saltar jo a matent.

Ella per tota resposta va esclafir el riure, timent com si hagués endevinat l'objecte de la meua visita i volgués dir-me amb aquella rialla fresca i esclatant que la meua intervenció en l'afar seria baldera.

—Les dones, — vaig dir jo llavors amb un cert aire de gravetat — sou tan mateix ben despiatades i us moufeu sovint dels homes d'una manera injusta, tal com ara ho fas tu.

—Parles seriosament? — feu ella deixant el seu posat d'emolada. Doncs bé, — afegí cambiant de to — espero que em diguis aquesta teua missió "delicadíssima" (i digué al mot arrossegant la inflexió) per dir-te jo la meua opinió lleial i sincera.

En arribar a aquest punt jo em vaig estendre en un llarg discurs que m'havia esboçat en el trajecte, referent a la bondat de l'Albert, a la seva tímidesa congènita, al molt que estimava a ella i vaig acabar demanant perdó o un oblit per a tot allò que entre ells dos hagués pogut passar i que jo propiament ignorava.

Núria va escoltar-me amb atenció i sense interrompre'm, fins a l'última paraula, però quan jo esperava d'ella el mot de transició, la suavitat del to que revelés el triomf de la meua ambaixada, va replenar-se així, serena i impertorbable, per bé que sense deixar del tot el seu lleu somriure:

—Seria inútil, Eladi, tota insistència, però et quedo agraïda de la teua bona intenció, rec que en qüestions d'amor és el cor qui deu manar i jo no des estimar l'Albert per quan és sempre únicament el seny qui m'aconsella que entre ell i jo ha de quedar tot acabat, a despit de la seva bondat que tu em retrous i jo admiro i a despit de l'afecte que em pugui tenir.

I després d'una pausa afegí encara:

—Vosaltres els homes esteu acostats a fer l'elecció d'entre les noies que coneu, convençuts, quasi sempre, que totes us esporen encobertes, com Elena i Lohengrin, muntat dalt del bell círcol, i entenen per de-

ser estimats ésser simplement correspostos. De moltes no diré que llur ideal únic sigui el matrimoni, si meu però, és força superior perquè va a l'amor, que no és pas la mateixa cosa.

Nosaltres — va continuar amb certa emoció continguda — no tenim el dret d'elecció car la societat ens l'escatima, però tenim en canvi el del refús quan no ens agrada prou aquell qui ens elegix. Vull creure, doncs, que no pretendràs que jo esdevingui l'esposa de l'Albert, únicament perquè és un jove d'una gran bonesa a qui per tant no deu contrariar-se...?

—Núria — vaig dir jo interrompent-la — la teua sinceritat té una lògica incontestable i jo he estat un enxa en venir-te a fer proposicions com qui va a arranjat un negoci pendent. Ets una gran dona i tens un gran cor. Mereixes ésser feliç i ja faria tot l'imaginable per a aconseguir-ho.

Ella va mirar-me i va somriure'm d'una falsos tan ingènua, tan natural, tan seva, que jo vaig adonar-me de bell nou de la seva formosor i de la seva gràcia.

—Em perdones, Núria? — li vaig dir per sincerar-me talment com si hagués comès alguna malifeta incorrecció.

—No sabria de què, Eladi, — em va respondre. — Pense al revés que és l'Albert qui deu perdonar-me a mi d'haver-lo mantingut en dubtes durant algunes setmanes, car aquesta sinceritat meua d'ara devia haver-la tinguda molt avans.

Però — afegí abaixant l'esguard — vosaltres els homes que sabeu de les inquietuds internes d'una dona que sent marcir els millors anys de la seva joventut i per tant de la seva bellesa que no pot oferir sempre a qui voldria?... Aquesta tragèdia íntima nostra us és desconeguda i fins en l'amor exigiu inconscientment de nosaltres un servilisme que ens deforma l'ànima perquè ens fa adaptar a aquell que ens fa la mercé d'escoltar-nos entre tantes. Jo, però, mai seré d'aquestes — digué resolta.

Les paraules de Núria, que jo havia escoltat amb embadaliment, havien produït en mi un efecte insospitat. M'havien fet pensar i m'havien fet sentir.

Cas insòlit: jo anava fredament a complir amb un compromís contractat amb un amic i ara de l'amic quasi no me'n recordava i ni solament tenia cura per a continuar la defensa d'ell ni per a seguir el diàleg.

Núria se m'apareixia ara completament transformada i evocava mentalment els nostres jocs d'adolescència.

Així la nostra conversa va desviar-se ja sobre mil pretextos i futelles i ens preguntàvem per la salut dels parents respectius.

No gèn menys ja divergava, divergava...

Núria, doncs, no és feliç — em deia. I el seu riure i els seus viultres anys guarden el secret d'algunes pens.

Així interiorment monologava in-

Problemes filosòfics

per A. Cresson

XII

alderable de subjectivitat. Dir "aquestes teories em semblen probables" és un adjectiu que no té cap significat: és un adjectiu que no té cap significat. Dir "aquestes teories em semblen probables" és un adjectiu que no té cap significat: és un adjectiu que no té cap significat.

Heus ací els principals remeins d'idees emmagatzegats que es planteja els problemes de la metafísica general atà, a l'hora actual, obligat a votacionar. La tasca és molt difícil. L no obstant, com més hom pensarà en el poc que acaba de dir, més creiem, s'imposarà el consell. L'esperança de copsar l'absolut i d'estar segur que l'hem copsat és una esperança vana. Segurament, no és possible que, ja sigui la ciència, en les seves hipòtesis més generals, ja sigui la reflexió sobre la consciència i les seves condicions de possibilitat, ja sigui la intuïció interior que no hagi posat, en algun punt, en possessió de l'absolut. Però qui podrà dir que d'està segur si no és per un sentiment i després d'una verificació verament decisiva? Qui inventarà un mètode capaç de suportar el qual sigui possible de fer una tal verificació? Conèixerem, potser, alguna cosa de l'absolut. No tenim el mètode d'assegurari-nos que el coneixem, en efecte. Els que ho creuen afirmats poseuen, sense dubte, il·luminacions sobrenaturals, llevat que no hagin oblidat de fer, amb bastanta cura, la crítica de llurs mitjans d'informació.

Es que això vol dir que cal renunciar a tota metafísica general? Segurament no. Un poeta roman o borbó: ja de la creença. Per què abandonar-nos de cercar a justificar-nos per unes altres raons, ja sigui mitjançant consideracions pragmàtiques, ja sigui per una estimulació política de les pronunciables tals com s'aproximen al nostre esperit? Així hauriem pogut trobar en les nostres idees, i hauriem també, potser, plenament trobat el veí de les esperances, per bé que no ens trobem en condicions de poder verificar que hi haguem trobat. No "en aquestes" certament, cosa negligència.

A condició d'abandonar-nos amb respecte, als problemes de la metafísica general, continuem presentant un interès real. Cal, però, advertir-nos de no expressar-nos amb frases buides. I constatar això, és constatar a quin punt som una il·lusió de Descartes.

Aquesta constatació de l'interès real, a propòsit dels problemes de metafísica general, a dir-hi que és un interès real, és una constatació que té un valor a propòsit dels problemes que hem trobat en aquestes idees.

tasca de la recerca de la veritat, de la producció artística, de la conducta moral, han experimentat amb més intensitat que llurs pretensions primitives eren excessives. Sobretot aquests punts, la filosofia plantejava antany les seves qüestions en termes absoluts. Sobre tots encara tendeix a comprendre que cal pensar del punt de mira absolut al punt de mira relatiu.

Descartes i els seus deixebles semblen creure en l'existència d'un caràcter discernible de les proposicions veritables. Aquest caràcter, creuen possible lliurar-lo d'una manera racional. En dedueixen, quan pensen haver-lo suficientment posat a la llum del dia, que una certa manera de reflexió és, en la recerca de la veritat, l'única bona. Per exemple, per a un Descartes, el veure es defineix per l'evident: l'evident, pel que sembla "tan clarament i tan distintament a l'esperit que no té ja cap més ocasió de posar-ho en dubte." D'aquí que, per una conseqüència que s'imposa, s'segueixi tot un mètode que conyè de seguir: primer, copsar per intuïció veritats racionals elementals indiscutibles perquè són evidents; després, treure'n, per deducció pura, els principis d'explicació atal justificats, els fets d'experiència que l'observació revelarà. Els principis que han de dominar la recerca de l'averitat s'estableixen així a canes de la consciència que hem adquirit dels caràcters essencials d'aquesta mateixa veritat. L'art de pensar es regula per reflexions "a pri".

Una tal manera de procedir a les recerques lògiques no ens sembla ja raonable. Veiem bé que, en efecte, certes proposicions "passen per veritats" als ulls de les competències científiques. Però ja no veïem bé també: ni els savis, ni els filòsofs ni es troben en situació de dir exactament en què es consisteix una veritat en general. La idea d'un "criteri de la veritat" aplicable a totes les ciències no ens sembla ja solament ingenu: el trobem de poc en poc. Però que, per tal de poder afirmar amb certesa aquesta proposició: "això és el criteri de la veritat" caldrà haver-la comparada amb el criteri de la mateixa veritat. Com es podrà fer si no es coneixia ja? Descartes s'obliga per no haver fet associar a aquesta definició. Els parits a dir-hi que es de creure s'entén les proposicions que formen el per sistema, i la majoria de les quals són atals, després, realitzades, com a taltes, per la universalitat dels savis?

Plantejar-se l'assumpte de procedir de les pronunciables a prendre per a la recerca de la veritat, és presentment, doncs present de les nostres formes. No compremem avui. Però encara, també, que el mateix plantejar per "fals" plantejar en el mateix i almenys caldrà sempre que d'una manera vàlida.

EL CINEMA

KING-KONG I L'INFANTILISME

"King-Kong" és un conte del tribut de les coses donzelles traslladat als nostres dies i a una terra ben fantàstica. El seu argument és tan infantil com ho són totes les obres d'Edgar Wallace (hi ha tres mesos escrit que "La nyonya de la granota"?), i fins i tot arriba a ser infantil que hom deixa oblidada en pic d'oca tota una vida plena de dinosaures i pleniscurtes. El simi que passa a casa "voldre" absorbeix l'atenció de tothom menys dels qui cal que s'interessin més els savis.

ANGLATERRA ACAPARA

David Manners, el cèlebre primer actor americà, ha quedat contractat per la British International per a treballar en "Contraban" que començarà a rodarse a fi de mes sota la direcció de Robert Milton. Camilla Horn (la Margarida del "Faust") serà la protagonista de David Manners, i ambdós seran secundats per George Grossmith, Hugh Wakefield i Reginald, que faran també papers importants. Dos altres nous films de la British International Pictures "The Utopians" amb Leslie Fuller, i "Cross Your Fingers" amb Clifford Mollison, es rodaran de seguida.

ANITA SOLER

Anita Soler va a crear el rol principal de "Sor Luïsa", la peça teatral d'Edouard Violet que s'estrenarà al Teatre Albert I, de París, dintre de breus dies. Anita Soler encarnarà una jove germana de la Caritat que ha pres el veí per qüestions d'amor, i que a la declaració de la guerra va al front com a infermera. La bella actriu que ha interpretat tantes peces al Gran Guignol, que creà "El llec salat", de Pierre Benoît, i "El nou diable", de Dubiani, retrobarà en aquesta obra en vers, "Sor Luïsa", un rol d'excelsa dolçor com el trobà en "Santa Maria de Magrara", del poeta Wilfred Luana, que creà al Teatre de la Natura, del Pro-Catolisme, sota la direcció d'Irene Mangat. Una opereta del cèlebre compositor Franz Lehár, ha estat sempre un esdeveniment molt esperat i aquesta impaciència serà més gran quan se sabrà que l'Alliance Cinématographique Europeenne ha decidit de presentar una de les obres més encisadores i més espirituals—és a dir—de Franz Lehár: "Sa Alteza Imperial". Ja és dir prou que la simplicitat i la perfecta posta en escena d'aquesta opereta, superada avantatjament tot el que fins ara ha estat realitzat en aquest gènere. Marie Clery, que d'un temps orxà no veïem treballar, serà la principal protagonista femenina de "Sa Alteza Imperial", i podrà per "partenaire" a George Rigault.

MENTRES ELS PROFESSIONALS ENIGREN

La Setena de Teatre de l'Adonau Polytechnique, en la darrera meitat d'obres teatrals celebrada al seu teatre, entre sis o set anys, acordat per unanimitat celebrar en la primera representació teatral l'obra en tres actes de Bernard Shaw, "L'home i les animals". La dita obra ha estat traduïda al català per Garcia Capdevila, i serà representada aquest hivern d'aquí pel Club Juster la primera vegada.

EL TEATRE